

Το Μέγα Μυστήριο της Υιοθεσίας

/ [Ορθόδοξη πίστη](#)

Στο Βάπτισμα έχουμε την πρώτη βίωση της Εκκλησίας

Κατηγορούν διάφοροι Προτεστάντες και όχι μόνο την Ορθόδοξη Εκκλησία του Κυρίου, επειδή βαπτίζουμε νήπια, επειδή στους ναούς μας υπάρχει πολυτέλεια, επειδή ανεχόμαστε και τους αμαρτωλούς, επειδή κατονομάζουμε τους ιερείς μας «πάτερ», και επειδή συνδέουμε την Αναγέννηση με το Βάπτισμα. Όμως, όπως θα δούμε σε αυτό το άρθρο, **έχουν άδικο!**

Αν είχαν κατανοήσει σε στοιχειώδη βαθμό τη Χριστιανική πίστη, όπως τη διαφύλαξε καθαρή και αυτούσια η Ορθόδοξη Εκκλησία, θα καταλάβαιναν πόσο έχουν απομακρυνθεί από αυτή, ακολουθώντας νεοφανείς διδασκαλίες του 16ου αιώνα. Το παρακάτω απόσπασμα είναι χαρακτηριστικό, για να καταλάβει κάποιος πόσο έχει επηρεάσει τη λατρεία των Δυτικών η απώλεια της Ορθόδοξης παράδοσης.

Όταν λέμε ότι η Εκκλησία είναι ένας τρόπος υπάρξεως τι εννοούμε, σε τι συνίσταται αυτός ο τρόπος υπάρξεως;

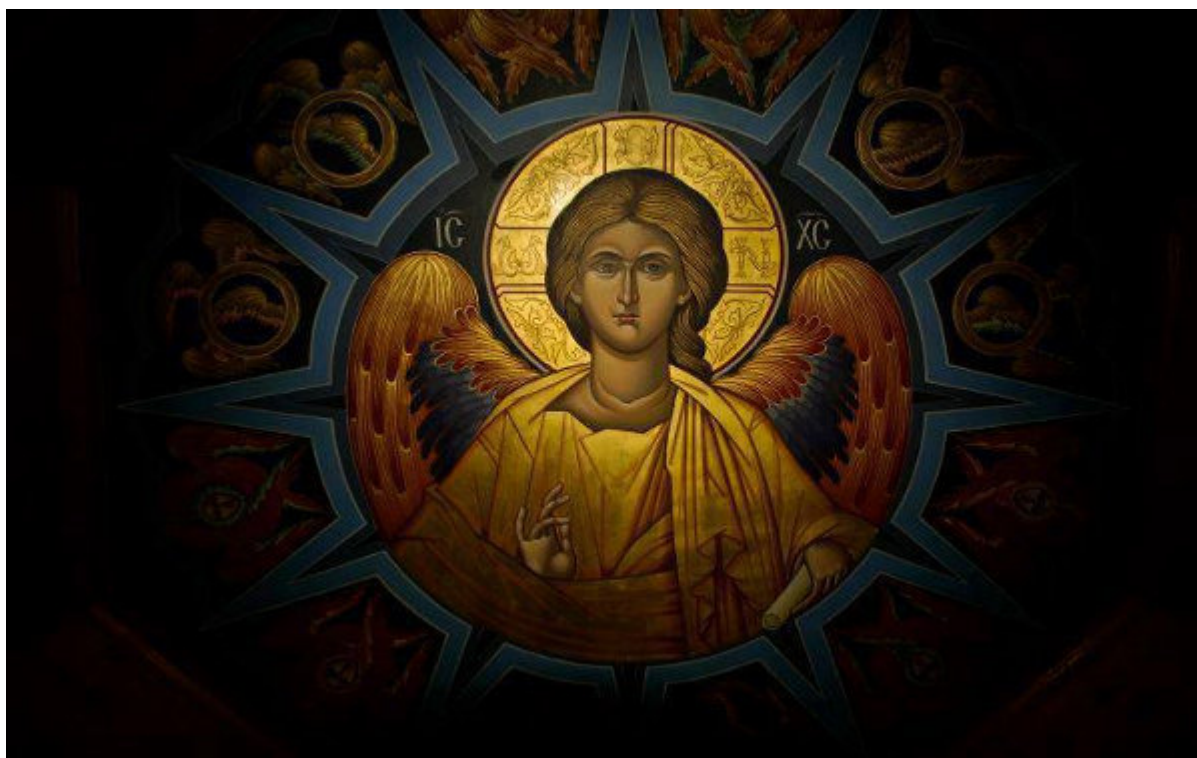
Το πρώτο πράγμα που θα ήθελα να επισημάνω είναι ότι η **Εκκλησία είναι Μητέρα**, που σημαίνει ότι γεννάει τέκνα

. Η γέννηση, η εμφάνιση νέων ταυτοτήτων, νέων υποστάσεων, είναι αυτό που συμβαίνει κάθε φορά που με το βάπτισμα γίνεται κανείς μέλος της Εκκλησίας. Υπάρχουν πολλά πράγματα που μπορεί να πει κανείς για το άγιο Βάπτισμα, αλλά είναι ορισμένα πράγματα που συνήθως δεν τα λέμε, ενώ είναι τα πιο ουσιαστικά. **Το Βάπτισμα προϋποθέτει ένα θάνατο και μια γέννηση, ένα θάνατο τού παλαιού ανθρώπου και μια γέννηση ενός νέου.** Αλλά τι είναι αυτός ο παλαιός άνθρωπος; Πρόκειται απλώς για ένα ηθικό ζήτημα, δηλαδή για αλλαγή και βελτίωση της συμπεριφοράς του ανθρώπου; Και εάν αλλάξει η συμπεριφορά τού ανθρώπου, έχει γίνει ό άνθρωπος καινούργιος, έχει ξαναγεννηθεί; Πολλές φορές εκεί σταματούμε, και έτσι επιβεβαιώνονται όσα είπα στην αρχή σχετικά με την Προτεσταντική επίδραση στην αντίληψη που έχουμε περί βιώματος.

Το πρόβλημα όμως, τού θανάτου τού παλαιού ανθρώπου δεν είναι ηθικό, αλλά οντολογικό, διότι το πρόβλημα με τη βιολογική γέννηση μας δεν είναι απλώς ότι μας κάνει να έχουμε την αμαρτία μέσα στην ύπαρξη μας (όπως λέει ο ψαλμωδός, «εν αμαρτίαις εκίσσησέ με η μήτηρ μου»), δεν είναι απλώς το ότι φέρνουμε αυτό που λέμε προπατορικό αμάρτημα, άλλα είναι το ότι όλα αυτά μεταφράζονται στο γεγονός ότι φέρνουμε μία θνητή ύπαρξη, ότι γεννιόμαστε ως θνητά όντα. Και η ζωή, συνεπώς, που έρχεται από τη βιολογική γέννηση, από τους ίδιους τους νόμους της φύσεως και της βιολογίας, οδηγεί αναπόφευκτα στο θάνατο. Επομένως, ο καινός άνθρωπος, αυτός που θα ξαναγεννηθεί, πρέπει να είναι ο άνθρωπος, που θα ζήσει αιώνια, που δεν έχει απλώς τη θνητή ύπαρξη, που μας έδωσε η βιολογική μας γέννηση. **Η Εκκλησία με το Βάπτισμα γίνεται μητέρα, που γεννάει αθάνατα παιδιά, ενώ η βιολογική μητέρα γεννάει θνητά παιδιά**

Έτσι στο Βάπτισμα έχουμε, όπως θα μπορούσε να πει κανείς, την πρώτη βίωση της Εκκλησίας. Αν ρωτήσουμε τον εαυτό μας, τότε βιώνουμε για πρώτη φορά το μυστήριο της Εκκλησίας, η απάντηση είναι: **με το Βάπτισμα.** Τότε διακόπτουμε τους δεσμούς μας με το θάνατο, και αποκτούμε μια ζωή, η οποία δεν δεσμεύεται από τους νόμους της βιολογίας, τους νόμους του θανάτου. Γι' αυτό στο Βάπτισμα έχουμε μια ριζική μεταστροφή τού ανθρώπου, την οποία δεν πρέπει να την ερμηνεύουμε απλώς ηθικά, δηλαδή σαν αλλαγή συμπεριφοράς, αφού όσο κι αν αλλάξει κανείς τη συμπεριφορά του παραμένει θνητός. Γι' αυτό άλλωστε εκτός της Εκκλησίας μπορεί να βρει κανείς ανθρώπους που κατορθώνουν και αρετή και αλλαγή συμπεριφοράς, αλλά δεν κατορθώνουν να απαλλαγούν από τα δεσμά του θανάτου. Η στροφή, λοιπόν, που γίνεται στο Βάπτισμα, η στροφή, την οποία συμβολικά, τελετουργικά κάνει ο υποψήφιος κατά την ώρα των εξορκισμών, όταν τον στρέφουμε από την κατεύθυνση προς Δυσμάς, προς την κατεύθυνση προς Ανατολάς, αυτή είναι στροφή από το βασίλειο τού σκότους και τού θανάτου στο

βασίλειο του φωτός και της ζωής. Έτσι το **Βάπτισμα σημαίνει επίσης απελευθέρωση από ο,τιδήποτε στο παρελθόν εδέσμευε τον άνθρωπο**. Και αν ακόμα είναι νήπιος και δεν έχει προβλήματα ηθικής συμπεριφοράς, όπως οι ενήλικοι, το Βάπτισμα αποτελεί και γι' αυτόν νέα γέννηση, διότι έχει αυτήν τη θνητότητα, για την οποία μιλήσαμε προηγουμένως. Αν πάλι είναι μεγάλος, μετά το Βάπτισμα διαγράφονται οι αμαρτίες τού παρελθόντος και έτσι πραγματοποιείται μια ριζική στροφή προς μια καινούργια ταυτότητα, η οποία δεν στηρίζεται πλέον σ' αυτό που ήταν ο άνθρωπος στο παρελθόν, αλλά σ' αυτό που θέλει ο Θεός να είμαστε αιώνια. Έτσι, στο Βάπτισμα βιώνεται αυτή η στροφή, η μεταστροφή από αυτό που είμασταν στο παρελθόν σ' αυτό που θα είμαστε στο μέλλον.

Αλλά το Βάπτισμα περιλαμβάνει και ένα άλλο στοιχείο. Δεν είναι απλώς ο θάνατος ως προς το παρελθόν, που καταργείται, αλλά η Ανάσταση σε μια νέα ζωή, η οποία όμως νέα ζωή εκφράζεται (και εδώ είναι το πολύ σημαντικό που πολλές φορές παραγνωρίζουμε) με την ενσωμάτωσή μας στο σώμα της Εκκλησίας. **Δεν υπάρχει Βάπτισμα, το οποίο να μην συνεπάγεται αυτομάτως ενσωμάτωση στο Σώμα της Εκκλησίας**. Όταν έγραφε ο Απόστολος Παύλος ότι στο Βάπτισμα πεθαίνουμε συν Χριστώ και ανιστάμεθα, για να ενσωματωθούμε μέσα στο σώμα τού Χριστού, αυτό μεταφράζεται πρακτικά στην ενσωμάτωσή μας στην Κοινότητα της Εκκλησίας, πράγμα που σημαίνει πλέον ότι οι σχέσεις που καθορίζουν την ύπαρξή μας δεν είναι οι βιολογικές, αυτές δηλαδή που πήραμε από την πρώτη μας γέννηση, αλλά οι Εκκλησιολογικές, αυτές που μας δίνει η Εκκλησία. Χαρακτηριστικά, ας θυμηθούμε αυτό που λέγεται κατ' επανάληψη στα ιερά Ευαγγέλια ως προτροπή τού Κυρίου, ότι Πατέρας σας δεν είναι πλέον ο πατέρας

της οικογενείας σας, αλλά «ο εν τοις ουρανοίς» και «Πατέρα μη καλέσητε υμών επί της γης, εἰς γὰρ ἐστὶν ὁ Πατὴρ υμῶν, ὁ ἐν τοις ουρανοίς» (Ματθ. κγ', 9). Όλα αυτά βγήκαν από την εμπειρία τού Βαπτίσματος, την εμπειρία της εντάξεως πλέον μέσα σε ένα νέο πλέγμα σχέσεων, που δεν είναι το βιολογικό. Από εκεί αντλεί τώρα την υπόσταση, την προσωπική του ταυτότητα, ο πιστός.

Ας κάνουμε εδώ μια παρένθεση λειτουργικής φύσεως. **Για μας τους Ορθοδόξους είναι καίριας σημασίας το να επιμείνουμε στο ότι το Βάπτισμα, το Χρίσμα και η Θεία Ευχαριστία αποτελούν μία ενιαία και αδιάσπαστη λειτουργική ενότητα**, ενώ στη Δύση (τόσο στους Ρωμαιοκαθολικούς, όσο και στους Προτεστάντες) αυτά τα τρία Μυστήρια έχουν διασπασθεί λειτουργικά και μεσολαβεί χρόνος μεταξύ Βαπτίσματος, Χρίσματος και Θείας Ευχαριστίας, με διάφορα επιχειρήματα βιωματικά, με την ατομική έννοια τού βιώματος (ότι πρέπει το παιδί να μεγαλώσει, να καταλαβαίνει τι τού γίνεται και μετά να προσέλθει). Για μας δεν ισχύουν τέτοια κριτήρια. Αντίθετα, ισχύει το κριτήριο ότι έχουμε μια οντολογική αλλαγή, ότι ο άνθρωπος πρέπει να μπει πλέον σε μια νέα σχέση με τον κόσμο. Δεν μπορεί να είναι κανείς βαπτισμένος και να είναι μακριά από την βίωση της Κοινότητος της Εκκλησίας, γι' αυτό Βάπτισμα σημαίνει συγχρόνως και τοποθέτηση μέσα στην Κοινότητα της Εκκλησίας και κοινωνία στη Θεία Ευχαριστία. Το ότι σήμερα οι Βαπτίσεις γίνονται εκτός της Θείας Ευχαριστίας, ή δίνουμε τη Θεία Ευχαριστία στον νεοβάπτιστο ατομικά και εκτός της Κοινότητος, τούτο είναι μία λύση ανάγκης, η οποία τουλάχιστον διατηρεί την ενότητα των Τριών Μυστηρίων.

Πάντως, ο σωστός τρόπος είναι να τελείται το Βάπτισμα στη Θεία Ευχαριστία, ώστε να μπορεί αμέσως η Κοινότητα να υποδέχεται το νέο μέλος Της, και αυτό γίνεται ως μέλος της Εκκλησίας.

Μητροπ. Περγάμου Ιωάννη Ζηζιούλα

Πηγή: xristianos.gr